

HAVENS TID OG RUM

1 Leg med græs og fliser som grafiske elementer kan skabe dynamik på flader.

2 Høje slanke krukker med buksbom giver haven karakter.

3 Inventar skal vælges, så det passer til havens overordnede idé.

4 Spejlbassinet trækker himlen ned i haven og skaber liv.

Det er ikke os, der skal tilpasse os haven – men haven, der skal tilpasses til os! Det kan man fx gøre ved at lægge mere vægt på funktionelle rum og mindre på en krævende mangfoldighed af planter.

Vi ser det alt for tit: stressede unge forældre, der knokler rundt og har travlt for at få hverdagen til at hænge sammen. Børn skal hentes og bringes, karrieren skal passes, indkøb skal klares, mad skal laves, rengøring ... osv. Og så er der lige det der med haven. Hvordan og hvornår skal der lige blive plads til dén?

Det spørgsmål møder man ofte fra unge familier, når man kommer ud på havebesøg. De siger det måske ikke direkte, men man fornemmer det under overfladen.

VÆR BEVIDST: VÆLG TIL OG FRA

Vores verdensbillede og begreb om tid er desværre oftest baseret på en romaniseret forestilling om, hvad vi tror, vi kan nå. Vi vil sjældent erkende over for

os selv, at det meste her i livet kræver valg og fravalg. Fravalg er nemlig for mange ensbetydende med nederlag.

Men i virkeligheden handler fravalg om noget helt andet; nemlig bevist at tage stilling til, hvad vi prioriterer højest her i livet, og hvordan vi økonomiserer vores tid derefter. Kun ved at erkende tingenes tilstand kan vi forholde os kritisk til det, vi involverer os i – i stedet for at lade manglen på fravalg styre vores liv.

KEDSOMMELIG HAVE ELLER EN SUR PLIGT

Masser af karrierefolk og børnefamilier længes efter en have, der ser ordentlig og præsentabel ud. De har som regel både lyst og kræfter, men mangler tid til at passe en stor avanceret have med mange planter. Rigtig mange i denne

gruppe har betydelig interesse for have – men ender med en simpel og kedelig udgave: en græsplæne i midten, en terrasse og måske et par frugttræer, som de har fået i indflytningsgave.

Nogle får realiseret en mangfoldig grøn plet – og så halser de rundt for at pleje den, selvom der egentlig ikke er tid til det. For dem når haven aldrig at blive andet end endnu en stressende punkt på den lange liste af gøremål, der skal overstås. Et "glansbillede" af en have uden tid til at nyde den.

Man kan godt forstå, at nogle af disse travle familier giver op og melder pas, når havearbejdet er en sur pligt i stedet for at være en fornøjelse. For intet stresser så meget som dårlig samvittighed over det, man ikke når!

Havens rum skal tilpasses familiens behov her og nu – ligesom man gør med rummene inde i huset.

FOTO: JERRY HARBUR

SKAL TILPASSES TIL OS OG IKKE OMVENDT

Men hvad er løsningen? Hvordan får vi haven til at passe ind i den moderne families hverdag af i dag?

Svaret er enkelt: Det er ikke os, der skal tilpasse os haven – det er haven, der skal tilpasses til os!

Haven skal indrettes efter den enkelte families liv; den tid, man har til rådighed, og den tid, vi lever i. Den skal ikke være en tidssluger, men en personlig have, hvor vi kan finde ro og selv sætte dagsordenen. En have, der er så fleksibel, at den kan tilpasses familiens situation på et hvilket som helst tidspunkt – som nye husejere, som børnefamilie, i voksenalderen, arbejdslivet eller i alderdommen.

På den måde kan man undgå at drukne i havearbejde, så alt bliver kaos, og haveglæden forsvinder.

Og hvordan gør man så dét?

MERE VÆGT PÅ RUM END PÅ PLANTER

Man kan naturligvis altid vælge at

arbejde med en mere eller mindre naturlig, vildt voksende have eller større partier af bunddække og busketter med barkflis – sådan som det har været løsningen hidtil. Men man kan også få en mere vedligeholdelsesvenlig have ved at tilføre den karakter på en anden måde. Fx ved at skabe mere naturlig sammenhæng mellem haven og huset – så det kommer til at handle mere om rum end om planter!

Det er hér, det bliver virkelig interessant!

Inde i huset er rummene hver især tegnet til en bestemt funktion. Desuden er de disponeret, så de tilsammen udgør en smuk helhed og har et fint forløb.

Dén tankegang kan vi også lære noget af og lade os inspirere af ude i haven. Der skal skabes arkitektonisk smukke rum og væresteder i haven – ikke bare i form af grønne elementer og stauder i traditionel forstand, men også ved hjælp byggede elementer. Træer, buske og stauder skal der selvfølgelig

stadig være plads til, men de skal nøje vælges ud, så de underordner sig haverummets overordnede idé.

LIGESOM ANDRE RUM I BOLIGEN

I de seneste år har der været stigende tendens til at indrette have med nogle af de møbler og elementer, vi har inde i huset – udekøkkenet, spabadet etc. Haven bliver på den måde ikke længere blot et passivt uderum – noget man kigger ud på fra stuevinduet eller kun går ud i, når der skal luges eller klippes græs. Den bliver et rum, man indtager og bruger på lige fod med de andre rum i boligen, hvor der skal være plads til, at man kan arbejde, lave lektier, grille, spise, lege, svømme, bade og måske endda sove.

Der er faktisk ikke så meget nyt i dette koncept med at se på havens rum. Vi har bare glemt det lidt hen ad vejen i privathaverne. Have betyder i ordets oprindeligste forstand “det hegnede sted” – og gennem havekunstens histo-

rie arbejder både den asiatiske, islamske og romerske landskabsarkitektur med rum. Tag fx de japanske muromkransede zenhaver, atriumgårdene i Alhambra eller de muromkransede klostergårde.

FÆRRE PLANTER AT PASSE

Historien viser os altså, at det sagtens kan lade sig gøre at lave indholdsrige og inspirerende haver uden nødvendigvis at fokusere så meget på de grønne haveelementer – sådan som vi har haft tradition for i Danmark i de seneste mange år.

At skære ned på antallet af vedligeholdelseskrævende planter giver mulighed for at skabe identitet og karakter i haven på en anden måde. Man kan arbejde med “vægge”, mure, hegn, overdækkede sidde- og gangarealer, vandbassiner, smukke belægninger, trædæk og måske kunst i haven.

Stofligheden er i den forbindelse meget vigtig. Det handler om at finde den rette balance i materialevalg, detaljer, overgange og lys. Det hele skal hænge sammen, som når indretningsarkitekten har lavet en smuk “makeover” af vores hus. Det vil give haverummet ro og gøre det behageligt at opholde sig i – hvad enten stilen er romantisk og uformel eller mere formel, måske ligefrem minimalistisk.

SKAL DET VÆRE I JERES HAVE?

Men hvordan skabes så disse rum? Hvilke elementer og metoder skal man bruge? Dét vil vi gå i dybden med at udforske her i HAVEN i 2009. Helt konkret vil vi tage udgangspunkt i otte privathaver og se nærmere på, hvordan man her kan lægge mere vægt på havens rum.

De otte haver vælges blandt medlemmer af Haveselskabet, der viser interesse ved at melde sig til vores konkurrence “Havens tid og rum”.

Deltag i HAVENs konkurrence og vind en haveplan

I rigtig mange privathaver lægges der større vægt på planter end på at skabe arkitektonisk smukke rum til ophold og samvær. Men haver, der stiller store krav til vedligehold, kommer mere og mere til kort i dagens Danmark – fordi tid er kostbar!

I 2009 vil HAVEN sætte fokus på havens rum. Mere vægt på rum og mindre på planter kan måske gøre det muligt for flere at få haver, de har overskud til at passe. (Se artiklen af landskabsarkitekt Britta Vestergaard på side 12–15.)

MÅSKE ER DU ÉN AF OTTE HELDIGE

Otte haveejere får nu chancen for at vinde en individuel haveplan tegnet af Britta Vestergaard – inklusive planteliste og en visualisering af planens ideer. HAVEN præsenterer senere på året de otte haver og haveplaner i en række artikler om, hvordan man kan skabe enkle og vedligeholdelsesvenlige rum i de danske haver.

Konkurrencen udskrives blandt medlemmer af Haveselskabet. Ønsker du at deltage, skal du indsende to til fire fotos fra din egen eller din datters / søns have samt et par ord om, hvorfor du synes, at lige netop dén trænger til at vinde en af konkurrencens gratis haveplaner.

Blandt de indsendte forslag vil vinderne blive valgt, så landskabsarkitekten får mulighed for at skabe otte eksempler på haveplaner, der på hver sin måde tager udgangspunkt i begrebet “rum”.

Britta Vestergaard er uddannet på arkitektskolen i Århus. Hun har mange års erfaring fra flere større tegnestuer og driver i dag tegnestuen Arcvision (www.arcvision.dk).

SÅDAN GØR DU

Send billeder og tekst til:
HAVEN, Clausholmvej 316, 8370 Hadsten.
Mærk konvolutten
“Havens tid og rum 2009”.